Национален младински совет
на Македонија

ул. Вељко Влаховиќ 7/1-1, 1000 Скопје
+389 78 350 531
info@nms.org.mk
/NMSMKD
@NMSmkd

Препознавање на неформалното образование како значаен фактор во развојот на младите и потребата од структуриран пристап во промоција и валоризација на истото

СОСТОЈБАТА СО НЕФОРМАЛНОТО ОБРАЗОВАНИЕ

Неформалното образование станува се повидливо и поактуелно, особено по пандемискиот период каде организациите кои го нудат имаа многу онлајн активности. Неформалното образование се повеќе се признава изминатите години поради неговата дефинирачка улога во зајакнувањето на поединците и заедниците. Сепак, сè уште не е доволно препознаено на општествено и политичко ниво, а има и несоодветни ресурси.

Во денешните општества и економии кои брзо се менуваат, барањата за вештини за животот и работата треба постојано да се ажурираат. Имајќи го ова предвид, образовниот систем и другите актери кои имаат улога во образованието се повеќе им обезбедуваат на ученици релевантни можности за доживотно учење во кои неформалното образование игра голема улога. Понатаму, методологиите на неформалното образование се повеќе, во многу образовни системи, се усвојуваат за да се подобри испораката на формално образование.

Карактеристики:

• Учењето е доживотен процес кој овозможува континуиран развој
на способностите на една личност како поединец, член на
општество и активен граѓанин.
• Неформалното образование носи единствен придонес во развојот на поединецот како дополнување или алтернатива на формалното образование.

• Ова мора да биде се повеќе признаено од секое општество кое има намера да изгради модерен, холистички и инклузивен образовен систем.
• Неформалното образование е меѓусекторско, мулти-корисничко и специфично од контекстот по природа.

• Неформалното образование е насочено кон ученикот, засновано на човекови права и се карактеризира со доброволно учество, искуствено учење, прогресивно учење, учење од врсници, менторство, водено од развој на вештини за лидерство и развој на личен систем на вредности.

• Неформалното образование обезбедува вештини, вредности и ставови кои се препознаваат како клучни за 21 век.
• Неформалното образование се нуди од мноштводаватели на услуги, од влади, младински организации, организации за млади, невладини организации, а исто така и субјекти од формалното образование.

• Неформалното образование генерира трансформативно влијание врз заедниците и општествата со поддршка на личниот раст и развој на вештини кај младите луѓе.

ул. Вељко Влаховиќ 7/1-1, 1000 Скопје
+389 78 350 531
info@nms.org.mk
/NMSMKD
@NMSmkd

Неформално образование и одржлив развој:

Неформалното образование придонесува за постигнување на целите за одржлив развој (SDGs). Неформалното образование е составен дел од Целта 4 за одржлив развој, особено целта 4.6 за писменоста на младите и возрасните и индикаторот 4.3.1 за стапки на учество на млади и возрасни во формално и неформално образование Дополнително, Стратегијата за млади на Обединетите Нации, Млади 2030, повикува на поддршка за „подобрување на политики и рамки за младинска политика кои вклучуваат поддршка на неформалното образование и неговата улога во развојот на знаењата, вештините и компетенциите“.

Капитал и вклучување:

• Неформалното образование може да биде ефективно средство за обезбедување на правото на образование за милиони млади луѓе, особено маргинализирани заедници кои немаат пристап до формално образование, преку квалитетни и релевантни алтернативни можности за учење.

• Неформалното образование е од клучно значење за обезбедување образовни можности во хуманитарни поставки; градење на отпорност и социјална кохезија.
• Неформалното образование е клучно за зајакнување на најранливите категории на граѓани, деца и млади, кон постигнување социјална и родова еднаквост.

Препознавање на неформални резултати од учењето:

• Потребна е повеќе работа за да се обезбеди препознавање, валидација и акредитација на неформални резултати од учењето.

Партнерства:

• Постои потреба од дополнително зајакнување на соработката и партнерството меѓу чинителите на неформалното образование.
Исто така, треба да ја препознае важноста на неформалното образование во работата на разни организации и да се обезбеди начин на финансирање на такви активности.

• Неформалното образование може да се унапреди со охрабрување на партнерства меѓу младите кои служат на организациите, како што е посветеноста наведена во Заедничкиот позиционен документ на Big 6 младински организации за неформално образование „Зајакнување на младите луѓе во свет што се менува“ кое дополнително ја препознава централната важност на неформалното образование за постигнување на целите за одржлив развој.

Заедничко разбирање:

НМСМ препознава дека неформалното образование е алатка на доживотното учење, ги опфаќа сите категории млади и се испорачува преку различни средства и методи. НМСМ ги препознава различните дефиниции за неформално образование, и особено ја нагласува дефиницијата на Советот на Европа, што е повторено од 6-те големи младински организации во нивниот Заеднички Став за неформално образование:

Национален младински совет
на Македонија

ул. Вељко Влаховиќ 7/1-1, 1000 Скопје
+389 78 350 531
info@nms.org.mk
/NMSMKD
@NMSmkd

Неформалното образование „се однесува на планирани, структурирани програми и осмислени процеси на лично и социјално образование за млади да се подобри опсегот на вештини и компетенции, надвор од формалниот образовен наставен план.

Заеднички цели:

НМСМ признава дека неформалното образование обезбедува основни, преносливи и специфични вештини за работа заедно со поддршка на младите да станат активни граѓани. Организациите посветени на неформалното образование треба да имаат за цел да ги поддржуваат младите да станат:

• Автономни - способни да прават избори и да ги контролираат своите лични и општествени животи како поединци и како членови на општеството;
• Спремни да дадат поддршка - може да покажат грижа за другите, да застапуваат ставови со нив и за нив, и да ги споделуваат нивните грижи;

• Одговорни - способни да преземат одговорност за своите постапки, исполнуваат свои обврски и завршуваат се на што ќе се нафатат;
• Посветени - способни да се наметнат во однос на вредностите и идеалите, и да се дејствува соодветно;

• Инклузивни – способни да почитуваат други парадигми, вклучително и врз основа на нивниот пол, етничка припадност, религија, јазик или култура.

Компетенциите ги опишуваат специфичните атрибути што им се потребни на поединците за дејствување и самоорганизирање во различни сложени контексти и ситуации. Тие вклучуваат когнитивни, афективни, волеви и мотивациони елементи; тука спаѓаат интеракција на знаења, капацитети и вештини, мотиви и афективни диспозиции.

Повик за акција:

НМСМ ги повикува сите релевантни чинители, вклучително и владините, академски институции, мултилатерални организации, невладини организации и приватниот сектор да инвестираат во потенцијалот на младите преку искористување на трансформативната моќ на неформалното образование.

НМСМ ќе се залага за следните дејства:

• Право на неформално образование

А. НФО треба да се препознае како составен дел од правото на образование и клучен пристап кон промовирање на развојот на личните и колективните вредности како и граѓанскиот ангажман за млади луѓе;
Б. НФО мора да биде вклучена во законодавството со соодветни политики, стратегии и финансирање;

ул. Вељко Влаховиќ 7/1-1, 1000 Скопје
+389 78 350 531
info@nms.org.mk
/NMSMKD
@NMSmkd

• **Препознавање**

А. Креирање и промовирање системи на препознавање, валидација и акредитација на стекнатите резултати од учењето преку НФО;
Б. Треба да се воспостави заедничка рамка за формалните и неформалните образовни структури која овозможува еквиваленции помеѓу формалните и неформалните резултати од учењето;

В. НМСМ го препознава и го вреднува неформалното образование во процесот на вработување и ангажирање на лица во своето секојдневно функционирање
Г. Промоција на НФО и организациите членки кои работат активно на полето на НФО према надворешни чинители

Д. НМСМ ќе работи на мобилизирање на фондови заедно со организациите членки на полето на НФО и адресирање на исказите од оваа политика

• **Иновативно учење**

А. Инвестирање во технолошки и дигитални решенија за зголемување на влијанието на неформалното образование и програмите за учење;
Б. Промовирање на алтернативни флексибилни патеки за учење на сите образовни нивоа;

В. Промовирање на пристапи засновани на докази за НФО;
Г. Зајакнување на оценувањето на резултатите од учењето во НФО, како и собирањето податоци и системи за следење;

• **Инвестиции**

А. Зголемување на финансирањето на програмите и организациите кои работат за НФО на национално и локално ниво;
Б. Понатамошно инвестирање во истражување на процесот на учење и влијанието на НФО, во партнерство со академски институции и младински организации;

• **Посилни партнерства**

А. Подобрување на координацијата меѓу засегнатите страни на НФО;
Б. Зајакнување на врските помеѓу формалното и неформалното образование за да се креираат политики кои ќе ги задоволат образовните потреби на младите;
В. Зајакнување на младинските и волонтерски организации посветени на НФО, вклучително и во вонредни и хуманитарни контексти.

Национален младински совет
на Македонија

ул. Вељко Влаховиќ 7/1-1, 1000 Скопје
+389 78 350 531
info@nms.org.mk
/NMSMKD
@NMSmkd

Изработено од:

Сојуз на извидници на Македонија